

А. С. Васильєв
доктор юридичних наук, професор,
дійсний член (академік) Національної академії правових наук України,
завідувач кафедри адміністративного та господарського права
Одеського національного університету ім. І. І. Мечнікова

УДК 346.542:330.131:346.548

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСОБИ РЕАЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІЧНИХ ФУНКЦІЙ ДЕРЖАВИ В УМОВАХ РОЗВИТКУ РИНКОВИХ ВІДНОСИН

Розглядається державно-правова природа і засоби реалізації економічних функцій держави. Обґрунтовується об'єктивна необхідність вдосконалення правового регулювання і державного управління економікою з урахуванням рівня розвитку економічних відносин і якості здійснюваної правотворчої і правозастосовчої практики в Україні.

Ключові слова: державно-правовий управлінський вплив; економіка; правове регулювання й управління економікою; економічні функції держави; державно-правові засоби реалізації економічних функцій.

В останні роки з'явився ряд цікавих наукових робіт, присвячених правому регулюванню економічних відносин, а також специфіці форм та методів державного впливу на економіку, зокрема роботи В. К. Макутова [1], А. Ф. Мельник [2], Г. Л. Знамянського [3], О. А. Турецького [4], Н. А. Саніахметової [5] та інших. Разом з тим аналіз літературних джерел та чинного господарського законодавства свідчить про те, що за роки незалежності України в юридичній науці і практиці поки що не вирішені всі важливі проблеми становлення державно-правового впливу на економіку країни. Як і раніше в роботах деяких авторів, зокрема В. В. Джуна [6], Г. І. Пузанової [7, с. 294–295] та інших, проголошуються нічим необґрунтовані вимоги “невтручання держави в економіку”, усунення усілякого “командного адміністрування” та необхідності оголошення економіки “Вільною територією”. У зв'язку з цим у статті обґрунтовується об'єктивна необхідність і аналізуються організаційно-правові засоби державного впливу на економіку, що є однією із важливих умов її ефективного розвитку.

Будь-яка національна економіка є складною економічною системою, в рамках якої здійснюється усвідомлена, організаційна та цілеспрямована діяльність людей [4, с. 5]. Ця діяльність спрямована на створення матеріальних і нематеріальних благ (продуктів, товарів, послуг), за допомогою яких задовольняються певні економічні та соціальні потреби суспільства. Причому в державно-організованому суспільстві забезпечення ефективного функціонування цієї системи передбачає необхідність певної владно-організаційної діяльності, яка здійснюється державою шляхом правового регулювання життєво необхідних для суспільства суспільних відносин з перетворенням цих відносин в обов'язкові, охоронювані законом правовідносини [8, с. 48]. Це означає, що державно-правовий регулюючий вплив на економіку країни в цілому в будь-якому випадку передбачає цілеспрямовану організаційну діяльність відповідних законодавчих, виконавчих і контролюючих органів держави, які за допомогою різних підходів і методів, що здійснюються у рамках певних організаційних форм, забезпечують розвиток різних галузей соціально-економічної, політичної та виробничо-господарської діяльності, спрямованих на досягнення визначених державою політичних, економічних та інших соціальних завдань. При

цьому зміст (тобто внутрішній елементний склад) цього впливу виражається в економічних функціях держави, до яких належать:

- а) визначення стратегії економічного розвитку країни;
- б) визначення економічної політики держави на основі конкретизації стратегії економічного розвитку в конкретних програмах та планах із встановленням перспективних і найближчих мети і завдань;
- в) формування структури виробничо-господарського комплексу країни з визначенням правового статусу господарюючих суб'єктів, а також системи та структури органів державного управління економікою відповідно до здійснюваної економічної політики і намічених стратегічних планів її розвитку;
- г) організація та регулювання економічних процесів у суспільстві відповідно до прийнятої стратегії і визначеної економічної політики;
- д) здійснення безпосереднього керівництва та управління господарською діяльністю підприємств, господарських організацій, акціонерних товариств і фірм через спеціальні уповноважені на те органи державного керівництва та управління економікою;
- е) формування законодавчої бази організації та регулювання економічної та господарської діяльності, що поширює свою дію на всі галузі та сфери економіки із урахуванням специфіки правового статусу державних і недержавних господарюючих суб'єктів (підприємств, організацій та фірм);
- ж) державне керівництво фінансово-кредитною та грошовою системами країни зі збереження монополії на здійснення функції емісії грошей;
- з) здійснення політики ціноутворення на певне коло найважливіших соціально-значимих продуктів, товарів і послуг (зокрема енергопостачання, продукти харчування, квартирна плата тощо);
- і) збереження у руках держави значної частини власності, що дозволяє їй займатися підприємницькою діяльністю і використовувати свою економічну могутність для регулювання ринкових відносин;
- к) і, нарешті, визначення порядку здійснення зовнішньоекономічної діяльності держави та всіх інших господарюючих суб'єктів із забезпеченням організації економічної безпеки країни [9, с. 154–155].

Усі перераховані функції здійснюються державою як шляхом безпосереднього керівництва та управління економічною та виробничо-господарською діяльністю у рамках окремих організаційних форм (зокрема галузей, підгалузей, виробничо-економічних комплексів і т. п.), так і на основі використання прямих і непрямих методів правового впливу на економічні відносини. Причому механізм цього впливу у процесі реалізації економічних функцій здійснюється державою через сформовану спеціальну систему соціального регулювання і комунікацій [10, с. 4], основним компонентом якої є право як засіб фіксації історично сформованих закономірностей життєдіяльності суспільства на відповідному етапі його розвитку. Саме у процесі використання права і через його можливості реалізується функція саморегулювання і самозбереження суспільства як цілісного соціального організму [11, с. 230]. Причому право виступає не тільки як специфічна соціальна база, але і як оперативний засіб усіх перетворень у процесі загального переходу економіки країни до ринкових відносин (включаючи приватизацію, демонополізацію, перетворення форм власності, лібералізацію цін і умов зовнішньоекономічної діяльності та ін.).

Разом із тим механізм дії правових засобів у процесі безпосереднього керівництва та управління економічною та виробничо-господарською діяльністю у певній мірі відрізняються від методів і засобів державного регулювання власне ринкових відносин. Зокрема, що стосується безпосереднього керівництва та управління економічною та виробничо-господарською діяльністю у рамках конкретних галузей, підгалузей і виробничо-господарських комплексів, то тут необхідно підкреслити, що воно визначається організаційною структурою державного управління діяльністю конкретних господарюючих суб'єктів, які належать до різних

галузей і сфер економіки країни. Тут правовий управлінський вплив на економіку виражається у двох аспектах, а саме:

а) *у прямому втручанні* органів державної виконавчої влади у діяльність господарюючих суб'єктів, яке полягає у тому, що держава бере на себе вчинення стосовно цих суб'єктів юридично-владних оперативно-розпорядчих дій, включаючи здійснення функцій планування, прогнозування, організації господарської діяльності та контролю за ефективністю цієї діяльності (наприклад, щодо казенних підприємств оборонної промисловості);

б) *у непрямому впливі*, який передбачає регулювання діяльності господарюючих суб'єктів шляхом встановлення загальних правил, нормативів і стандартів виробничо-господарської діяльності, які повинні дотримуватися усіма підприємствами та господарськими організаціями, незалежно від їхньої галузевої приналежності (наприклад, щодо підприємств і акціонерних товариств, у яких є частка державної власності, а також щодо підприємств і організацій, заснованих на приватній власності). Тут держава здійснює не прямий імперативно-владний вплив, а лише загальне законодавче регламентування, яке передбачає невтручання в оперативну господарську діяльність підприємств (організацій) з метою надання їм можливості самостійно забезпечувати своє існування в умовах ринкових відносин та конкуренції.

Щось подібне відбувається і в сфері державного регулювання власне ринкових відносин, які складаються стихійно в рамках так званої “вільної території” чи “вільного ринку”, де спостерігаються тенденції “поміркованого лібералізму” в регулюванні соціально-економічних відносин, які стихійно складаються [12, с. 18–19]. Тут не тільки державі, але і господарюючим суб'єктам, заснованим на приватній формі власності, доводиться рахуватися із об'єктивними обставинами, які обумовлені різноманітними і нерідко суперечливими факторами внутрішнього і зовнішнього середовища їхнього функціонування. Внутрішні фактори (мета та стратегія розвитку підприємства чи фірми, їхні фінансові та трудові ресурси, структура виробництва та управління та ін.) у значній мірі залежать від самого господарюючого суб'єкта. Проте зовнішні фактори (стан економіки відповідного регіону, рівень науково-технічного і соціального розвитку, соціально-економічна і політична ситуація та деякі інші) або взагалі не піддаються управлінню з боку менеджерів відповідних господарюючих суб'єктів або піддаються впливу вельми незначною мірою [13, с. 14–15].

У зв'язку з цим тільки держава, що володіє можливістю правового регулювання усіх сторін і сфер життя суспільства, здатна забезпечити необхідну цивілізованість механізму вільного саморегулювання ринку та ринкових відносин господарюючих суб'єктів. Це означає, що в руках держави навіть в умовах досить високого рівня розвитку ринкових відносин зберігаються необхідні правові важелі, які дозволяють йому чинити вирішальний вплив на формування та розвиток відповідних моделей цивілізованого ринку. Причому основними (практично універсальними для всіх моделей ринкової економіки) методами регулювання ринку завжди були і залишаються прямі та непрямі методи.

Прямі методи регулювання ринкових відносин пов'язані з роллю держави як економічного суб'єкта (власника певних матеріальних ресурсів) і центру управління життєво-важливими справами суспільства. Тут держава, будучи розпорядником державного бюджету, може використовувати його ресурси для прямого бюджетного фінансування тих чи інших перспективних, на її думку, галузей економіки, певних цільових комплексних програм, а також для здійснення першочергових завдань соціальної, у тому числі антикризової, політики. Для цього нею можуть бути використані такі правові засоби, як державне замовлення, адміністративний договір, договори контрактації сільськогосподарської продукції та інші правові засоби, які можуть модифікуватися і видозмінюватися відповідно до соціально-економічних та політичних етапів розвитку держави та її економіки. Так, держава як найбільший

власник і споживач вироблених в суспільстві матеріальних благ, може витратити величезні ресурси на здійснення державних замовлень, спрямованих на оздоровлення таких найважливіших галузей і комплексів економічної системи країни, як енергетичний комплекс, промисловість, агропромисловий та будівельний комплекси, транспорт, дорожнє господарство і зв'язок, побутове обслуговування населення, житлове господарство, сфера використання й охорони природних ресурсів та ін. Розвиток усіх вказаних галузей і комплексів сприяє значному підвищенню рівня продуктивних сил суспільства і в той же час є найважливішою умовою ефективного здійснення державної антикризової політики.

Крім прямих методів регулювання ринку, держава може використовувати також **непрямі методи**, які передбачають застосування різних економічних важелів впливу на суб'єктів господарювання і, перш за все, ціноутворення, систему податків і оподаткування, а також політику доходів і витрат [14, с. 37]. У сфері ціноутворення державою застосовуються спеціальні механізми регулювання цін на окремі види товарів і послуг, які пропонуються споживачам відповідними господарюючими суб'єктами, в тому числі заснованими на приватній власності підприємствами і фірмами. Шляхом видання законів про підприємства і підприємницьку діяльність держава стимулює розвиток ринкових принципів у внутрішньовиробничій діяльності відповідних суб'єктів господарювання на основі використання господарського розрахунку.

У сфері оподаткування держава також може і повинна забезпечувати не тільки надходження грошової маси до державного бюджету, а й в тій чи іншій мірі усувати несправедливість у розподілі доходів населення, яка виникає у результаті рівності в оподаткуванні, що застосовується щодо різних верств населення, включаючи багатих і тих, хто проживає на межі бідності. Очевидно, що бездумне застосування ринкових принципів ціноутворення у цій сфері справді неприйнятне, оскільки податкові ставки визначаються державою. Тому не випадково в економічно розвинених державах здавна існує принцип, згідно з яким податкові ставки на доходи багатих є значно більшими, ніж на доходи представників середнього класу і бідняків.

У сфері розподілу і перерозподілу, а також у сфері споживання вироблених у суспільстві товарів, продуктів і послуг держава також виступає у якості регулятора соціально-економічних відносин. Тут регулювання зазначених відносин здійснюється за допомогою податкової системи, акцизних зборів та мита, системи обов'язкових платежів до державного та місцевих бюджетів, а також на основі державної політики формування грошових доходів та оплати праці з використанням державного та договірного регулювання заробітної плати та з урахуванням затверджуваних державою соціальних нормативів. Іншими словами, в усіх сферах економіки державний вплив на економічні відносини, які формуються, є цілеспрямованою, організовуючою і систематичною діяльністю законодавчих, виконавчих і контролюючих органів держави, яка спрямована на досягнення як найближчих, так і стратегічних напрямів і завдань економічного і соціального розвитку країни в цілому, її окремих регіонів, а також конкретних галузей і підгалузей суспільного виробництва, соціально-культурної та адміністративно-політичної сфер життя суспільства.

При цьому зміст, сутність і функції державного впливу на економіку в сучасних умовах України досить швидко і суттєво змінюється. Плюралізм та рівноправність різних форм власності, на яких засновані підприємства та господарські організації як об'єкти управлінського впливу, приватизація значної частини державного сектора економіки, а також поява конкуренції, вільного ринкового ціноутворення та розвитку підприємницької діяльності, зумовлює поступовий перехід від державного управління економікою до державного регулювання економічних процесів. Причому це регулювання здійснюється на основі поєднання публічно-правового і приватно-правового впливу, заснованих на використанні господарського законодавства, яке

поступово розвивається. Норми цього законодавства створюють принципову основу як для обмеження дії імперативних методів державного регулювання економічних процесів, так і для розвитку та функціонування інституту державної підтримки вільного підприємництва і бізнесу [12, с. 28–31].

У Господарському кодексі України (ГК України) [15], який визначає основні засоби регулюючого впливу держави на діяльність господарюючих суб'єктів, закріплені й основні напрямки, і конкретні види державної підтримки цих суб'єктів, а саме дотації, цільові інновації, інноваційні податкові пільги та ін. (див. напр., ст.ст. 12, 16, 26 ГК України). Крім того, в останні роки Верховною Радою України прийнято ряд законів, які передбачають державну підтримку суб'єктів господарювання у пріоритетних сферах розвитку економіки України. Найбільш важливими серед цих актів є, зокрема, Закони України: “Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків” [16], “Про державну підтримку малого підприємництва” [17], “Про державну підтримку сільського господарства України” [18], а також деякі акти бюджетного та податкового законодавства (напр., ст. 11 і розд. XIV Податкового кодексу України [19]).

Зміст зазначених нормативних актів свідчить про те, що державне регулювання економічних процесів спрямоване на вдосконалення різноманітних правових засобів, що стимулюють ділову активність, підприємливість та інноваційну ініціативу всіх суб'єктів господарської діяльності. Про це, до речі, безпосередньо вказується і в самому ГК України (напр., ст.ст. 42–44, 47–48). Це регулювання полягає у забезпеченні державного впливу на економіку шляхом встановлення загальних правил, нормативів і стандартів економічної та господарської діяльності відповідних суб'єктів господарювання на основі визнання їх рівноправності в господарському обороті, створення ефективно функціонуючих фінансової та податкової систем, тарифного і нетарифного регулювання, а також обмеження монополізму та забезпечення вільної конкуренції з одночасним здійсненням контролю за дотриманням встановлених правил і норм та застосуванням відповідальності за їхнє порушення.

Для вдосконалення змісту державного регулювання економічних процесів в Україні необхідно при цьому здійснення деяких специфічних оперативних функцій, спрямованих на розвиток та забезпечення цілісності економіки як специфічного об'єкта державно-владного правового впливу. До числа цих функцій необхідно віднести:

- аналіз та оцінку конкретних економічних процесів з метою виявлення фактичного стану економіки;
- визначення тенденцій розвитку економічної системи з прогнозуванням очікуваних структурних і технологічних змін;
- стратегічне планування розвитку економіки з метою визначення пріоритетних напрямів зміни її структури, попередження кризових явищ, переорієнтації економічних процесів на розвиток ефективних інноваційних, підприємницьких та інформаційних структур;
- розробку і вдосконалення економічних механізмів, що виражають економічну технологію, яка полягає у послідовності вчинення актів і операцій, що впливають на економічні процеси;
- і, нарешті, розробку, затвердження та реалізацію програм коригування діючих і впроваджуваних нових господарських механізмів із забезпеченням цього процесу необхідним технічним, інформаційним і методичним супроводом [9, с. 160–161].

Усі названі вищеперелічені функції повинні здійснюватися оптимальною системою органів державної виконавчої влади, яка заснована на реальних суспільних потребах і враховувати тенденції розвитку національної економіки. Стосовно органів державного керівництва та управління економікою України це означає, насамперед, удосконалення регулюючих і контрольних функцій цих органів замість здійснення

імперативно-владного директивного управління [20, с. 386]. Перш за все, потрібно зосередити увагу зазначених органів на підвищенні ролі перспективного та поточного планування і прогнозування розвитку економіки, на зміну “набору” управлінських функцій відповідно до особливостей конкретних об’єктів управління, а також на побудові оптимальної системи галузевих і міжгалузевих органів управління із урахуванням суворого розмежування їхніх функцій і повноважень по вертикалі і горизонталі та визначенням зв’язків зазначених органів з іншими гілками державної влади і “зовнішнім середовищем”.

Актуальною проблемою у частині перебудови структури та змісту державного впливу на економіку України є також подолання монополізму державного управління як специфічного виду державної діяльності¹. Такий монополізм орієнтує органи державної виконавчої влади на збереження (консервацію) прерогатив владно-розпорядчого характеру, незважаючи на необхідність зміни організаційно-правових методів впливу держави на економічні процеси. Це явище успадковане нинішньою системою державного управління економікою України від існуючої раніше адміністративно-командної системи.

На превеликий жаль, модернізація зазначеної системи у сформованих в Україні економічних умовах не дає позитивних результатів навіть у тому випадку, коли імперативно-владні повноваження центральних органів виконавчої влади (відповідних міністерств і відомств) делегуються місцевим органам виконавчо-розпорядчого характеру. Відбувається це, мабуть, тому, що делегування державно-владних повноважень не змінює їхньої правової природи та не передбачає локального саморегулювання конкретного господарюючого суб’єкта, коли його засновник сам визначає його внутрішній устрій, повноваження і порядок діяльності. Враховуючи це, подолання монополізму державного управління економікою повинно здійснюватися, очевидно, не тільки на основі формального закріплення у законі функцій і повноважень різних господарюючих суб’єктів (у тому числі державних підприємств, акціонерних товариств, товариств з обмеженою відповідальністю та інших підприємницьких структур), а й за допомогою фактичного законодавчого забезпечення реальних прав державних підприємств та суб’єктів підприємницької діяльності на основі забезпечення їхньої конкуренції та вільного розвитку ринкових відносин.

Іншими словами, у діяльності центральних та місцевих органів державного управління економікою повинні найсуворішим чином дотримуватися як припис закону про розширення реальних прав державних підприємств та господарських організацій, так і дотримання законодавства, що регулює діяльність підприємницьких структур, з урахуванням справедливих вимог практики про створення фактично рівних умов для господарюючих суб’єктів, заснованих на різних формах власності. Причому і в одному, і в другому випадку повинні застосовуватися адекватні методи державно-правового впливу на економічні процеси, що враховують вимоги національної економічної політики, особливості відповідних галузей економіки, а також форму власності, на якій базуються конкретні господарюючі суб’єкти.

Інакше кажучи, методи державного управління економікою як сукупність способів, засобів і прийомів управлінського впливу на державний сектор економіки, сферу підприємництва та інфраструктуру ринку, здійснювані з метою створення належних умов для їхнього функціонування, повинні відповідати вимогам національної економічної політики [2] і включати в себе не тільки імперативно-владні (адміністративні) приписи, а й опосередковані способи впливу, зорієнтовані на використання непрямого (економічного) регулювання поведінки господарюючих суб’єктів шляхом застосування економічних стимулів, які містяться в арсеналі

¹ При цьому, природно, необхідно мати на увазі, що подолання монополізму державного управління економікою зовсім не означає усунення держави від здійснення цієї діяльності під гаслом “Ніякого втручання держави в економіку!”, який проголошується прихильниками так званого “вільного ринку”.

податкової, кредитної, валютної, амортизаційної та зовнішньоекономічної політики держави. Саме єдність зазначених методів може забезпечити ефективне використання економічних ресурсів держави з урахуванням необхідності стимулювання перспективних напрямів розвитку національної економіки, прискореного технічного переозброєння новітніх галузей виробництва, науково обґрунтованих капітальних вкладень, а також модернізації технічної бази традиційних галузей [9, с. 161–163].

Таким чином, можна зробити загальний висновок про те, що вибір ринкової моделі економіки України як стратегічний орієнтир її розвитку зовсім не виключає “втручання” держави у регулювання економічних процесів. Навпаки, в умовах становлення науково-технічного способу виробництва, що вимагає мобілізації всіх наявних інтелектуальних, економічних і матеріальних ресурсів країни, економічна роль держави як суб’єкта управління посилюється, хоча правові та організаційні способи його впливу на економічні процеси, певним чином, видозмінюються і трансформуються. Інакше кажучи, незважаючи на зміну економічних умов функціонування господарюючих суб’єктів у рамках ринкової економіки, держава, як і раніше, залишається найбільш ефективною і раціональною системою організації спільної усвідомленої і цілеспрямованої діяльності людей, які зайняті у суспільному виробництві.

Список використаних джерел

1. Мамутов, В. К. Юридические концепции регулирования хозяйственных отношений [Текст] / В. К. Мамутов // Экономика и право : [сб. науч. тр.] — К. : Юринком Интер, 2003. — С. 34–42.
2. Мельник, А. Ф. Державне регулювання економіки перехідного періоду: Світовий досвід і проблеми України [Текст] : [монограф.] / А. Ф. Мельник. — Тернопіль : Збруч, 1995. — 186 с.
3. Знаменский, Г. Л. Общественный хозяйственный порядок и законодательство [Текст] / Г. Л. Знаменский // Государство и право. — 1994. — № 4. — С. 61–70.
4. Турецкий, О. А. Национальная экономика и ее регулирование [Текст] : [монограф.] / О. А. Турецкий. — Одесса : СМІЛ, 2002. — 280 с.
5. Саниахметова, Н. А. Поняття державного регулювання підприємництва [Текст] / Н. А. Саниахметова // Українське комерційне право. — 2005. — № 6. — С. 10–17.
6. Джунь, В. Методичні питання дослідження господарського права [Текст] / В. Джунь // Вісник Академії правових наук України. — 2010. — № 1 (60). — С. 154–168.
7. Пузанова, Г. І. Загальна характеристика державного управління економікою та його правової засади [Текст] / Г. І. Пузанова // Державне управління: теорія і практика / за заг. ред. В. Б. Авер’янова. — К. : Юринком Интер, 1998. — С. 293–302.
8. Васильев, А. С. Государственное воздействие на экономику и хозяйственную деятельность [Текст] / А. С. Васильев // Хозяйственное право / под ред. А. С. Васильева, О. П. Подчерковного. — Х. : Одиссей, 2005. — С. 46–75.
9. Васильев, А. С. Государственно-правовое управляющее воздействие на экономику и хозяйственную деятельность [Текст] / А. С. Васильев // Право и экономика: актуальные проблемы науки и практики : [монограф.] / под ред. И. С. Кантазаровой. — Одесса : Астропринт, 2008. — С. 149–167.
10. Беляневич, О. А. Господарське договірне право України (теоретичні аспекти) [Текст] : [монограф.] / О. А. Беляневич. — К. : Юринком Интер, 2006. — 590 с.
11. Васильев, А. С. К вопросу о сущности и условиях реализации управленческой функции права [Текст] / А. С. Васильев, Э. А. Кузнецов, А. Г. Мучник // Рыночная экономика: современная теория и практика управления. — Одесса : АОбахва, 1998. — С. 229–241.
12. Знаменский, Г. Л. Общая характеристика проблемы государственной поддержки бизнеса [Текст] / Г. Л. Знаменский // Правовые основы государственной поддержки бизнеса : [монограф.] [отв. ред. Г. Л. Знаменский] ; НАН Украины, институт экономики-правовых исследований. — Донецк : Юго-Восток, 2011. — С. 11–36.
13. Филиппова, С. В. Управленческий анализ: теория и практика [Текст] : [монограф.] / С. В. Филиппова. — К. : АВРИО, 2004. — 336 с.

14. *Лунев, В. Л.* Тактика и стратегия управления фирмой [Текст] : [учебн. пособ.] / В. Л. Лунев. — М. : Финпресс, НГАЭиУ, 1997. — 356 с.
15. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV [Текст] // ВВР. — 2003. — № 18, № 19–20, № 21–22. — Ст. 144.
16. Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків : Закон України від 16.07.1999 р. № 991-IV [Текст] // ВВР. — 1999. — № 40. — Ст. 363.
17. Про державну підтримку малого підприємництва : Закон України від 19.10.2000 р. № 2063-III [Текст] // ВВР. — 2000. № 51–52. — Ст. 447.
18. Про державну підтримку сільського господарства України : Закон України від 24.06.2004 р. № 1877-IV [Текст] // ВВР. — 2004. — № 49. — Ст. 527.
19. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-IV [Текст] // ВВР. — 2011. — № 13–14, № 15–16, № 17. — Ст. 112.
20. *Тихомиров, Ю. А.* Административное право и процесс [Текст] : [монограф.] / Ю. А. Тихомиров. — М. : Юринформцент, 2001. — 652 с.

Надійшла до редакції 28.02.2012

Васильев А. С. Организационно-правовые средства реализации экономических функций государства в условиях развития рыночных отношений

Рассматривается государственно-правовая природа и средства реализации экономических функций государства. Обосновывается объективная необходимость совершенствования правового регулирования и государственного управления экономикой с учетом уровня развития экономических отношений и качества осуществляемой правотворческой и правоприменительной деятельности в Украине.

Ключевые слова: *государственно-правовое управленческое воздействие; экономика; правовое регулирование и управление экономикой; экономические функции государства; государственно-правовые средства реализации экономических функций.*

Vasiliev, A. S. The Organizational and Legal Measures of Economic Functions of the State in Terms of Market Relations Development

The article considers the state-legal nature and means of implementing the economic functions of the state grounded the objective necessity to improve the legal regulation and public management of economy, taking into account the level of development of the economic relations and the quality of implementation of the lawmaking and law enforcement activity in Ukraine.

Key words: *state-legal managerial influence; economy; legal regulation and management of economy; the economic functions of the state; state-legal means of economic functions realization.*

